Työ- ja elinkeinoministeriö Neuvostoraportti EU/14/2025-TEM-24

Nina Nurkkala, Iiro Kangas, Nina Alatalo, Kirsi Loukiainen 30.5.2025

Raportti; EU:n kilpailukykyneuvosto 22.-23.5.2025

Kokous

EU:n kilpailukykyneuvosto 22.-23.5.2025 (sisämarkkinat, teollisuus, tutkimus ja avaruus).

EU:n kilpailukykyneuvosto (sisämarkkinat, teollisuus, tutkimus, avaruus) kokoontui Brysselissä 22–23.5.2025. Neuvoston istunnon sisämarkkinat ja teollisuuspolitiikka -kokoonpanossa Suomea edusti työministeri Matias Marttinen. Tutkimus- ja avaruuskokoonpanossa Suomea edusti elinkeinoministeri Wille Rydman.

Sisämarkkinat ja teollisuuspolitiikka -kokoonpanossa kokouksessa hyväksyttiin neuvoston yleisnäkemys asetuksesta sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään liitetystä työntekijöiden lähettämistä koskevan ilmoituksen tekemiseen tarkoitetusta julkisesta käyttöliittymästä. Ehdotusta vastusti yksi jäsenmaa ja kaksi pidättäytyi. Yksi jäsenmaa ilmoitti myös vastustavansa, mikäli heidän kokouksessaan esittämäänsä pientä lisäysehdotusta ei hyväksytä.

Komissio esitteli jäsenmaille neuvostoa edeltävänä päivänä julkaisemansa sisämarkkinastrategian, joka sai yleisesti ottaen myönteisen vastaanoton jäsenmailta.

Periaatekeskusteluissa ministerit keskustelivat kilpailukyvyn parantamisesta ja EU:n poliitikkojen räätälöinnistä perinteistä vahvaa teollisuutta varten, julkisista hankinnoista sekä neuvoston roolista byrokratian suodattamisessa.

Muissa asiakohdissa PJ tiedotti jäsenmaita käsittelyssä olevien lainsäädäntöehdotusten neuvotteluiden etenemisestä ja lisäksi keskusteltiin tiettyjen jäsenmaiden pyynnöstä komission aikomuksesta vetää pois ehdotus standardessentiaalipatenteista.

Tutkimuksesta ja innovaatioista vastaavat ministerit saavuttivat poliittisen yhteisymmärryksen neuvoston suosituksesta eurooppalaisen tutkimusalueen toimintapoliittisesta ohjelmasta (2025–2027) sekä hyväksyivät päätelmät tekoälyn käytöstä tieteessä.

Lisäksi ministerit kävivät periaatekeskustelun Horisontti Eurooppa -puiteohjelman väliarvioinnista. Jäsenmaat olivat yksimielisiä puiteohjelman lisäarvosta ja esittelivät näkemyksiään, mitä arvioinnin johtopäätöksiä tulisi ottaa huomioon jäljellä olevalla ja tulevalla ohjelmakaudella. Huomionarvoista oli jäsenmaiden positiivinen suhtautuminen Euroopan innovaationeuvostolle (EIC) esitettyyn uuteen roolin kaksikäyttöteknologioiden tukemisessa nykyisessä puiteohjelmassa, joskin useampi jäsenmaa peräänkuulutti puiteohjelman fokusta siviilisovelluksiin ja yksityiskohtaisempaa keskustelua ennen tukeaan kaksikäyttötutkimuksen sallimiselle seuraavassa puiteohjelmassa.

Avaruusasioista vastaavat ministerit hyväksyivät päätelmät erityisesti maanhavainnointijärjestelmistä saatavan satelliittidatan käytöstä pelastuspalvelussa ja kriisinhallinnassa. Käytiin myös näkemystenvaihto avaruuspohjaisesta datasta häiriönsietokyvyn, turvallisuuden ja kriisinhallinnan parantamiseksi EU:ssa. Jäsenmaat korostivat avaruussektorin merkitystä häiriönsietokyvylle sekä painottivat laajasti innovoinnin ja rajat ylittävän yhteistyön tärkeyttä.

Tanska esitteli tiedotusasiana kaikilla kolmella sektorilla työohjelmaansa tulevalle

puheenjohtajuuskaudelle.

TORSTAI 22.5.2025

SISÄMARKKINAT JA TEOLLISUUS

Lainsäädäntökäsittely

Asetus sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään liitetystä työntekijöiden lähettämistä koskevan ilmoituksen tekemiseen tarkoitetusta julkisesta käyttöliittymästä ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta – Yleisnäkemys

Pj. muistutti ehdotuksen olevan tärkeä osa sisämarkkinoiden esteiden poistamista ja liittyvän myös samana päivänä julkaistuun sisämarkkinastrategiaan. Pj. myös totesi asiasta käydyn keskustelua jo kahteen kertaan Coreperissa, jossa ei kuitenkaan löytynyt ratkaisua. Uusi pöytäasiakirja oli jaettu valtuuskunnille edellisenä iltana. Siinä muutoksia oli tehty erityisesti lisäämällä viittauksia lähetettyjen työntekijöiden muutosdirektiiviin sekä kansalliseen lainsäädäntöön. Lisäksi oli täydennetty vakiolomakkeen sisällön kuvausta ja tarkennettu viittausta käyttäjäyritykseen muun muassa ketjutetuissa lähettämistilanteissa.

Evp. Sejourne korosti sääntelyn yksinkertaistamisen merkitystä, pirstaloituminen luo hallinnollista taakkaa, mikä on omiaan estämään laajempaa työvoiman liikkuvuutta. Tässä takana ei kuitenkaan voi olla sosiaalisen polkumyynnin mahdollistaminen, on selvää, että väärinkäytöksiin tulee aina puuttua. Olemassa olevaa lähettämisen EU-lainsäädäntöä tulee silti aina noudattaa. Lisäksi ehdotettu väline olisi vapaaehtoinen - kyseessä on siis tarjous jäsenmaille. Evp. kiitti pj-maata ja jäsenmaita tähänastisesta työstä ja totesi tämän ehdotuksen olevan ensimmäinen konkreettinen tulos sisämarkkinastrategiasta.

Neuvosto saavutti yleisnäkemyksen sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään liitetystä työntekijöiden lähettämistä koskevan ilmoituksen tekemiseen tarkoitetusta julkisesta käyttöliittymästä ja asetuksen 1024/2012 muuttamisesta (ns. lähetettyjen työntekijöiden e-deklaraatio) edellisenä iltana jaetun pöytäasiakirjan mukaisesti. Ehdotusta vastusti yksi jäsenmaa ja kaksi pidättäytyi. Yksi jäsenmaa ilmoitti myös vastustavansa, mikäli heidän kokouksessaan esittämäänsä pientä lisäysehdotusta hyväksytä.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Kilpailukyvyn parantaminen – EU:n poliitikkojen räätälöinti perinteistä vahvaa teollisuutta varten – Periaatekeskustelu

Puheenjohtajana toimi Puolan taloudellisen kehityksen ja teknologioiden ministeriön alivaltiosihteeri Michal Baranowski, joka avasi periaatekeskustelun kohti kilpailukyvyn parantamista. Puheenjohtaja esitteli aiheen viittaamalla Puhtaan teollisuuden ohjelmaan, jossa korostettiin korkeita energiakustannuksia, epäreilua kilpailua ja suurta hallinnollista taakkaa tärkeimpänä esteenä yrityksille. PJ toi esille toimintasuunnitelmat (autoteollisuus, teräs- ja metallisteollisuus), pragmaattisen lähestymistavan sekä myös kunnianhimon tason hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi tulee taata valmistavan teollisuuden tulevaisuus Euroopassa.

Euroopan komissio (johtava varapuheenjohtaja Stéphane Séjourné) korosti, että perinteiset teollisuudenalat ovat EU:n talouden selkäranka. Nämä ovat selkeästi integroituneet teollisuuden arvoketjuihin. Komissio otti esille kilpailukyvyn ja yksinkertaistamisen painotukset sekä tulevat aloitteet kuten lupamenettelyt, julkiset hankinnat, kiertotalouden ja investointeihin kannustamisen, esimerkiksi innovaatiorahaston, valtiontukipuitteiston (CISAF) ja tulevan kilpailukykyrahaston (MFF) osalta.

Jäsenvaltiot keskustelivat EU:n kilpailukyvyn parantamisesta EU:n politiikkojen avulla ja erityisesti perinteisesti vahvoilla teollisuudenaloilla, kuten auto-, kemikaali- ja terästeollisuudessa.

Merkittävä osa jäsenvaltioista katsoi korkeat energiahinnat, lisääntyvän kilpailun kolmansista maista ja suuren sääntelytaakan kilpailukyvyn haasteiksi Euroopan unionissa. Monissa puheenvuorissa viitattiin toimialoihin, kuten autoteollisuuteen, kemianteollisuuteen, teräkseen, paperiteollisuuteen, sementtiin sekä lasi- ja keramiikkateollisuuteen. Jäsenmaat olivat pitkälti samoilla linjoilla viimeaikaisten aloitteiden, kuten Puhtaan teollisuuden ohjelman, yksinkertaistamisaloitteiden sekä sektorialoitteiden, esimerkiksi autoteollisuus, terästeollisuus, suunnasta.

Muutama jäsenvaltio mainitsi, että valtiontuki ei saa vääristää tasapuolisia toimintaedellytyksiä. Muutama jäsenvaltio (ml. Suomi) viittasi tarpeeseen luoda kysyntää puhtaille tuotteille. Useat jäsenvaltiot nostivat esille teknologianeutraalisuuden tarpeeseen.

Useammassa puheenvuorossa korostettiin myös tarvetta pitäytyä yleisissä hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteissa. Osa jäsenvaltioista korosti myös realistisuutta ja joustavuutta ko. tavoitteiden saavuttamiseksi. Energiakysymysten osalta useammat jäsenvaltiot (ml. Suomi) toivat esille vedyn tärkeyden. Jotkut jäsenvaltiot korostivat tarvetta mukauttaa hiilirajamekanismia (CBAM)-järjestelmää. Päästökauppajärjestelmää silmällä pitäen parisen jäsenvaltiota kannatti epäsuorien päästöjen kustannusten kompensointikehyksen laajentamista vuoden 2030 jälkeen ja joidenkin uusien alojen sisällyttämistä mukaan.

Suomen puheenvuorossa todettiin, että EU:n teollisuuspolitiikassa suuntana on teollisuuden uudistuminen, ml. jo asetetut vähähiilistymistavoitteet. Huippuosaamiseen perustuva tutkimus ja innovaatio ovat keskeisiä tekijöitä teollisuuden uudistumisessa. Energiaintensiivisistä aloista on sellu- ja paperiteollisuudessa ja biopohjaisissa materiaaleissa on merkittävää kasvupotentiaalia. Näin on mahdollisuus vaikuttaa puhtaaseen siirtymiseen tarjoamalla korkean jalostusarvon tuotteita, jotka on valmistettu eurooppalaisista raaka-aineista.

Sisämarkkinastrategia – Komission esittely

EVP Stéphane Séjourné esitteli ministereille komission edellisenä päivänä (21.5.) julkaisemaa sisämarkkinastrategiaa. Hän korosti, että resilientimpi ja kilpailukykyisempi EU:n sisämarkkina on entistä tärkeämpi nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa. Sisämarkkinat nähdään EU:n yritysten turvasatamana maailmanmarkkinoiden myllerryksen keskellä, jossa yritykset voivat hyödyntää 450 miljoonan kuluttajan tarjoamaa kasvupotentiaalia. EVP totesi, että strategia kääntöpuolena tulisi nähdä tulliuudistus, joka on keskeinen ulkoisen kaupan ja verkkokaupan vahvistajana. Sejourné vetosi ministereihin, että neuvosto muodostaisi kantansa myös tulliuudistukseen nopeasti.

Strategian lähestymistapa on sektoraalinen. Sisämarkkinaesteisiin puututaan toimialakohtaisesti ja arvoketju kerrallaan. Komissio esittää toimia esteiden ”kauhukymmenikön” purkamiseksi (”terrible ten”), joiden katsotaan vaikuttavan erityisen haitallisesti sisämarkkinoiden toimintaan. Palvelualoilla, kuten postipalveluissa, rakennusalalla ja finanssisektorilla, tähdätään kunnianhimoisiin uudistuksiin. Pk- ja keskisuurten yritysten toimintaedellytysten parantaminen on tärkeää ja tämä nähdään keskeisenä kasvun mahdollistajana.

Strategia painottaa sääntelyn yksinkertaistamista, mutta kuluttajansuojasta ei tingitä. Tuotemerkintöihin esitetään parannuksia. Ns. "28. yhtiöoikeuden järjestelmällä" pyritään yksinkertaistamaan yritysääntelyä ja helpottamaan yritysten toimintaa EU:n laajuisesti. Lisäksi komissio tavoittelee toimivaltaa standardoinnin alalla, mikäli nykyiset toimivaltaiset standardointijärjestöt eivät toimi komission mukaan riittävän tehokkaasti.

Jäsenvaltioiden rooli strategian toteutuksessa on ratkaiseva ja vastuu yhteinen. EVP kertoi, että komissio valmistelee jäsenvaltioille kohdennettuja suosituksia sisämarkkinaesteiden purkamiseksi ja ehdottaa, että jokaisessa jäsenvaltiossa nimettäisiin sisämarkkinatyöhön sisämarkkinasherpa, joka voisi toimia kansallisesti auktoriteettina sisämarkkinaesteiden ehkäisemisessä ja purkamisessa. Esimerkkinä EVP nosti esiin säännellyt ammatit: EU jäsenmaissa on 5700 säänneltyä ammattia. Näiden esteiden purkamisessa voidaan aloittaa vapaaehtoisuuden perusteella mukaan lähtevistä jäsenmaista ja laajentaen vähitellen.

Lopuksi EVP nosti esiin pk-yritysten skaalautumisen esteet, joita helpottaakseen komissio ehdottaa sisämarkkinastrategian yhteydessä esitettävässä omnibus-ehdotuksessa uutta SMC-yritysten kategoriaa. Erityisesti 200 työntekijän rajan ylittäminen tuo mukanaan lisää sääntelyä. Komission ehdottamssa omnibus-ehdotuksessa määritellään uusi SMC-yrityskategoria helpottaisi skaalautumista, kun SMC-yrityksille voidaan kohdentaa räätälöityjä helpotuksia.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostui vahva tuki komission toimille sisämarkkinoiden kehittämiseksi sekä uudelle sisämarkkinastrategialle. Useiden jäsenvaltioiden puheenvuoroissa todettiin komission tapaan EU:n kilpailukyvyn haasteet sekä geopoliittinen tilanne. Useat jäsenmaat korostivat, että vahvat ja toimintakykyiset sisämarkkinat ovat EU:n kilpailukyvyn ydin. Strategiaa pidettiin tärkeänä Euroopan kilpailukyvyn, vaurauden ja kriisinsietokyvyn kannalta. Samalla muistutettiin tarpeesta siirtyä mahdollisimman nopeasti strategian laatimisesta sen toimeenpanoon.

Esteiden poistaminen mainittiin valtaosassa puheenvuoroja. Erityisesti palveluiden vapaan liikkuvuuden esteisiin toivottiin konkreettisia toimia. Komission nimeämään ”kauhukymmenikköön” kuuluvat merkittävimmät esteet tunnistettiin laajasti, ja niiden järjestelmällistä purkamista pidettiin tärkeänä. Useat jäsenmaat mainitsivat esimerkiksi alueelliset toimitusrajoitukset esimerkkinä haitallisista esteistä. Digitalisaation rooli sisämarkkinoiden mahdollistajana korostui monien jäsenmaiden puheenvuoroissa. Digitaaliset, yhden luukun periaatteella toimivat palvelut ovat keskeisiä sisämarkkinoiden sujuvalle toiminnalle. Täytäntöönpanon tehostaminen ja sääntöjen johdonmukainen soveltaminen ja valvonta nähtiin tärkeänä. Jotkin jäsenmaat kiinnittivät huomiota myös jäsenmaapoikkeuksiin lainsäädännöissä, jotka voivat pirstaloida sisämarkkinaa.

Pk- ja midcap-yritysten aseman parantaminen sai vahvaa tukea. Useat jäsenmaat toivoivat tässä konkreettisia toimia ja pk-yritysten huomioimista jo lainsäädännön valmisteluvaiheessa. Hallinnollisen taakan keventäminen ja sääntelyn yksinkertaistaminen ovat tärkeitä.

Sääntelyn yksinkertaistaminen sai muutenkin laajaa tukea, mutta peräänkuulutettiin myös tasapainottamista kuluttajansuojan, työntekijöidenoikeuksien ja ympäristöstandardien kanssa. Erityisesti tuotemerkintöjen ja pakkausten selkeyttämiseen liittyvät uudistukset nähtiin keinoina helpottaa tuotteiden liikkuvuutta ja parantaa kilpailukykyä, mutta niiden tuli samalla taata kuluttajille riittävä informaatio ja turvallisuus.

Strategian toteutuksen koordinointi ja jäsenvaltioiden aktiivinen rooli nähtiin olennaisina. Ajatus kansallisista sisämarkkinasherpoista sai kannatusta vain muutamalta jäsenmaalta. Monet jäsenmaat korostivat kuitenkin poliittisen sitoutumisen tärkeyttä. Strategian onnistuminen nähtiin yhteisenä tehtävä, jossa komissio koordinoi mutta jäsenvaltioilla on myös keskeinen rooli toimeenpanossa. Toimeenpanon osalta toivottiin järjestelmällistä etenemistä. Useat jäsenmaat peräänkuuluttivat KPI-mittareita strategian edistymisen ja vaikuttavuuden seurantaan.

Suomen puheenvuorossa todettiin vahva tuki sisämarkkinastrategialle ja toivottiin vahvaa poliittista sitoutumista sen toimien edistämiselle. Suomen näkemyksiä on tuotu aktiivisesti esiin yhteisissä non-papereissa strategiaan liittyen sekä viimeisimmässä non-paperissa liittyen esteiden poistoon. Suomi on sitoutunut sisämarkkinoiden kehittämistyöhön yhdessä komission ja muiden jäsenmaiden kanssa.

Puheenjohtajana toiminut PL:n alivaltiosihteeri Michał Baranowski totesi yhteenvedossaan, että jäsenmailla on halua ripeään toimintaan sisämarkkinoiden kehittämiseksi yhteistyössä komission kanssa. Hän korosti myös sisämarkkinoiden merkitystä nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa.

Julkiset hankinnat – strategiset tavoitteet ja jatkotoimet - Periaatekeskustelu

Ministerit kävivät periaatekeskustelun liittyen julkisten hankintojen direktiivien uudistukseen. PJ:n taustakysymyksenä oli: ”Miten voimme pitää kiinni EU:n monista strategisista tavoitteista (kuten kilpailusta, kestävyydestä mukaan lukien sen taloudelliset, vihreät ja sosiaaliset näkökohdat, innovaatioista ja turvallisuudesta) ja viranomaisten joustavuuden tasosta julkisten hankintojen kautta?”

EVP Stéphane Séjourné totesi, että julkiset hankinnat ovat merkittävä vipuvarsi EU:n toiminnalle. Julkisiin hankintoihin käytettävä summa 230 mrd.€ vastaa 15 % EU:n BKT:sta. Tämän vuoksi hankinnoille asetettavilla tavoitteilla voidaan merkittävästi vaikuttaa myös politiikkatavoitteiden saavuttamiseen. EVP:n mukaan EU:n laajuiset yhdenmukaistetut tavoitteet ja yhteiset vähimmäisstandardit ovat edellytys tasapuolisten toimintaedellytysten takaamiseksi, oikeusvarmuuden vahvistamiseksi ja rajat ylittävien investointien kannustamiseksi erityisesti kestävyyteen, resilienssiin ja innovaatioihin. Eurooppalaisen preferenssin osalta Séjourné mainitsi kolme esimerkkiä: vähähiilinen teräs, akut ja kiertotalous. Näiltä osin julkisilla hankinoilla voitaisiin edistää eurooppalaisen tuotannon synnyttämistä.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa useimmat toivat esiin nykyisen sääntelykehyksen monimutkaisuuden. Kehyksen selkeyttämistä ja yksinkertaistamista toivotaan. Kysymykseen tulisiko hankintoja säädellä sektoreittain vai horisontaalisesti useat jäsenmaat toivoivat yleisesti koherenssia kehikkoon ja pari jäsenmaata toi esiin mahdollisuuden yhteen sektorisäännöt kokoavaan lainsäädäntöön.

Kestävyyden ja ympäristönäkökulmien merkitys julkisissa hankinnoissa tunnustettiin laajasti, mutta useat jäsenmaat painottivat tarvetta joustavuuteen sääntöjen soveltamisessa. Joustavuus nähtiin tärkeänä huomioiden kansalliset ja paikalliset erityispiirteet. Muutamissa puheenvuoroissa otettiin esiin, että kustannustehokkaat hankinnat ovat edelleen tärkeä tavoite julkisille hankinnoille.

Eurooppalainen preferenssi sai yhdeltä jäsenmaalta selkeän tukensa, kun taas useat muut jäsenmaat suhtautuivat varovaisemmin. Jotkin kannattivat sen rajoittamista strategisiin ja kriittisiin sektoreihin, toiset sen tekemistä vapaaehtoiseksi. Yksi jäsenmaa korosti, ettei se saa johtaa protektionismiin. Yksi jäsenmaa suhtautui epäilevästi velvoittavaan EU-preferenssiin, koska se saattaa olla ristiriidassa kansainvälisten sitoumusten kanssa.

Suomen puheenvuorossa todettiin, että esitetyt politiikkatavoitteet ovat kannatettavia, mutta uudistuksessa pitäisi säilyttää tasapaino reilun kilpailun, yksinkertaistamisen ja tasaisen pelikentän säilyttämisen välillä. Jäsenmaille tulisi jättää harkintavaltaa politiikkatavoitteiden asetannassa ja erityisesti eurooppalaisen preferenssin osalta tarvitaan tarkkaa harkintaa ja tulee välttää sen johtamista kansallisen etusijan asettamiselle, joka olisi sisämarkkinalogiikan vastaista. Hankintadirektiivien toivottiin säilyvän ensisijaisesti menettelytapadirektiiveinä ja sektorikohtaiset politiikkatavoitteet tulisi sijoittaa sektorikohtaiseen sääntelyyn.

EVP Séjourné totesi loppupuheenvuorossaan, että sääntelyn yksinkertaistaminen on tarpeen ja se on hyvä lähtökohta tulevalle työlle. Tarvitaan kunnollinen strategia julkisille hankinnoille sekä selkeitä ja ymmärrettäviä säädöksiä. Puolustushankintojen osalta on tärkeää edetä rinnakkain muiden teemojen kanssa, mutta käsitellä omassa säädöksessään. Eurooppalainen preferenssi voi olla perusteltu aloilla, jonka osalta on luotava riittävää kysyntää eurooppalaisesti. Kiertotalouden osalta raaka-aineiden uudelleenkäyttö ja kierrätys on keskeistä. Tarjouskilpailuja voidaan hyödyntää tämän edistämisessä. Taloudellinen ja strateginen turvallisuus ovat yhä tärkeämpiä. On tarkasteltava riippuvuuksia. Esimerkiksi jos tarvitsemme miljoonia ajoneuvoja, ja ne valmistetaan Yhdysvalloissa tai Kiinassa, on mietittävä, miten toimitusketjut ja logistiikka toimivat. Emme voi olla riippuvaisia yrityksistä, jotka eivät toimi luotettavasti tai eurooppalaisten arvojen mukaisesti.

Neuvosto byrokratian suodattajana – miten saada aikaan yritysystävällistä sääntelyä heti lainsäädäntöprosessin alusta alkaen – Periaatekeskustelu

Ministerit kävivät periaatekeskustelun neuvoston roolista byrokratian suodattajana. **Puheenjohtajavaltio Puolan alivaltiosihteeri Michal Baranowski** totesi keskustelun aluksi, että jälkikäteinen yksinkertaistaminen ja omnibus-paketit eivät voi olla päätyöskentelytapa, vaan tarvitaan lainsäädäntöprosesseja ja neuvotteluja, joissa saadaan aikaiseksi yritysmyönteistä sääntelyä alusta pitäen.

PJ:n taustakysymys oli: ”Mitkä ovat keskeiset haasteet, jotka estävät neuvostoa toteuttamasta paremman sääntelyn periaatteita täysimääräisesti ja miten neuvosto voi tehokkaasti toimia byrokratian suodattajana tuottaakseen konkreettisia hyötyjä yrityksille edistämällä yritysmyönteistä sääntely-ympäristöä?”

EVP Stéphane Séjourné korosti instituutioiden yhteistyötä paremman sääntelyn työn edistämiseksi ja kilpailukykyä haittaavan byrokratian vähentämiseksi. Kunkin toimielimen tulisi hyödyntää työkaluja sääntöjen yksinkertaistamiseksi mukaan lukien neuvotteluiden aikana tehtävät vaikutusarvioinnit IIA-sopimuksen mukaisesti. Komissio on valmis tukemaan neuvostoa ja tekemään yhteistyötä metodologian kehittämiseksi merkittävien vaikutusten arvioimiseksi.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa tuettiin neuvoston roolin kasvattamista hallinnollisen taakan keventämisessä niin uusissa kuin olemassa olevissa säädöksissä. Monissa puheenvuoroissa todettiin, että olemassa olevia välineitä ei hyödynnetä riittävästi erityisesti paremman sääntelyn työkalupakin osalta. Useissa puheenvuoroissa toivottiin yksinkertaisempia vaikutusarviointimenetelmiä ja kannustettiin digitalisaation ja automaation hyödyntämiseen taakan vähentämisessä. Monien mielestä komission vaikutusarviointien sekä laadun, että määrän tulisi parantua. Pk-yritysten ja kilpailukyvyn näkökulmat nähtiin keskeisinä, samoin kuin ns. "yksi sisään, yksi ulos" -periaatteen soveltaminen.
Useat jäsenmaat toivoivat neuvostossa terästäydyttävän merkittävien muutosten vaikutusarvioinnissa. Tarvetta yhteiselle määritelmälle ja arviointimenetelmälle pidettiin tärkeänä. Haasteiksi nähtiin aikataulut ja teknisen osaamisen puute neuvostossa. Muutamat nostivat esiin, että poliittinen neuvotteluprosessi vaikeuttaa merkittävien muutosten arviointia.

Suomen puheenvuorossa korostettiin paremman sääntelyn periaatteiden noudattamisen tärkeitä ja todettiin parannuskohteita olevan ongelmakohtien tunnistaminen aikaisessa vaiheessa ja merkittävien muutosten arvioimiseen yksinkertainen metodin kehittäminen.

Komissio ilmaisi valmiutensa tehdä yhteistyötä ja tukea neuvostoa merkittävien muutosten vaikutusten, erityisesti kustannusten, arvioinnissa.

Muut asiat

a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset (i – v) – Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtaja kävi läpi ajankohtaisen tilanteen käsiteltävänä olevien säädösehdotusten osalta. Poliittinen sopu on saavutettu leluturvallisuusasetuksesta ja pakkolisenssiasetuksesta. Pesuaineista ja pinta-aktiivisista aineista koskevan asetuksen neuvottelut edistyvät hyvin ja alustava osittainen poliittinen sopu on saavutettu. PJ odottaa saavuttavansa sovun muilta osin kesäkuun aikana. Maksuviivästysasetusehdotuksen ja eurooppalaista rajat ylittävää yhdistystoimintaa koskevan direktiiviehdotuksen osalta edistyminen Puolan kaudella on ollut haastavaa johtuen jäsenvaltioiden esittämistä varaumista.

Yksi jäsenmaa toivoi maksuviivästysasetusehdotuksen poisvetoa. Muuta keskustelua ei käyty.

vi) Tarve jatkaa keskusteluja komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi standardin kannalta olennaisista patenteista ja asetuksen (EU) 2017/1001 muuttamisesta - Espanjan, Italian, Latvian, Portugalin, Ranskan, Saksan, Slovakian, Tšekin ja Unkarin tiedotusasia

Yhdeksän em. jäsenmaan pyynnöstä keskusteltiin standardiessentiaalipatenttiehdotuksen ilmoitetusta poisvedosta. Seitsemän jäsenmaata kertoi hieman eri syistä vastustavansa poisvetoa. Seitsemän jäsenmaata (ml. Suomi) tuki komission aietta vetää asetusehdotus pois.

b) Kehotus panna Euroopan autoteollisuuden toimintasuunnitelma nopeasti täytäntöön, mukaan lukien akkujen eurooppalaisen arvoketjun tukeminen - Ranskan tiedotusasia

Ranska esitteli tiedotusasian todeten tarpeen Euroopan autoteollisuuden toimintasuunnitelman sujuvalle toimeenpanolle, Euroopan akkuteollisuuden tukemiselle, huomioidaan vähähiilistyminen, CO2 standardit ja tuleva Teollisuuden vähähiilistymistä edistävä säädös. **Jäsenvaltioiden** puheenvuoroissa huomioitiin tarve konkreettisille, sujuville toimille ja eurooppalaiselle akkuekosysteemille. **Euroopan komissio** päivitti tilannekuvan edistymisestä koskien mm. toimintasuunnitelman toimia, rahoitusta, kilpailukyvyn vahvistamista akkujen valmistuksessa.

c) Rahoituksen mobilisoiminen teollisuudelle ja EU:n strateginen riippumattomuus EU:n ja kansallisella tasolla - Ranskan tiedotusasia

Ranska esitteli tiedotusasiana, että julkista ja yksityistä rahoitusta tarvitaan koordinoidusti strategisen autonomian rahoittamiseen. Kilpailukykyrahasto on uusi väline. Rahoitusta tulee suunnata strategisille sektoreille, yksinkertaistaa pääsy rahoitukseen sekä EU-rahoituksen ja kansallisen rahoituksen on täydennettävä toisiaan. Siten Puhtaan teollisuuden valtiontukipuitteiston (CISAF) tulisi katsoa kriittiset lääkkeet sekä strategiset kemianteollisuus ja autoteollisuus. Muutama jäsenvaltio jatkoi tuoden esille rahoituksen mobilisoimisen teollisuudelle.

Euroopan komissio tarkastelee uutta kilpailukykyrahastoa ja totesi, että olemassakin on jo erilaisia rahoitus- ja investointivälineitä, kuten InvestEU. Myös nykyiset valtiontukisäännöt mahdollistavat investointeja eri sektoreihin. **Puheenjohtaja** otti tiedoksi asian.

d) Tietojenvaihto – Yhdysvaltojen viranomaisten toteuttamat tullien korotukset ja erityisesti toimenpiteet, joilla luodaan seurantajärjestelmä ja suojaudutaan riskeiltä, että ylikapasiteettivirrat suunnataan uudelleen Euroopan markkinoille - Belgian ja Ranskan tiedotusasia

Ranska (parin jäsenvaltion tuella) esitteli tiedotusasiana, että tarvitaan ripeitä toimia tilanteeseen, tasapuolinen toiminta on tärkeää ja kannatetaan Euroopan komission ehdotuksia. Tilanne vaikuttaa Euroopan talouteen ja eurooppalaisiin yrityksiin.

e) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma- Tanskan tiedotusasia

Tanska tulevana puheenjohtajavaltiona esitteli työohjelmansa. Painopisteet ovat turvallinen Eurooppa, kilpailukyvyn ja kasvun edistäminen, sisämarkkinoiden vahvistaminen sekä esteiden vähentämien ja investointien edistäminen. Lainsäädäntötyössä Tanska suuntautuu yksinkertaistamisen paketteihin, kilpailukykyrahastoon ja teollisuuden vähähiilistymistä edistävään säädökseen. Viralliset kilpailukykyneuvoston (sisämarkkinat, teollisuus) kokoukset ovat 29.9. ja 8.12.2025.

PERJANTAI 23. TOUKOKUUTA 2025

TUTKIMUS

Horisontti Eurooppa -puiteohjelman väliarviointi: saadut kokemukset ja seuraava tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma (FP 10) – Periaatekeskustelu

PJ:n (Puolan tiede- ja korkeakoulutusministeri Marcin Kulasek) mukaan väliarviointi vahvistaa Varsovan ministerijulistuksen sanomaa mm. Euroopan tutkimusneuvoston (ERC), MSCA-liikkuvuusohjelman ja Euroopan innovaationeuvoston (EIC) positiivisten arvioiden osalta. Tutkimuksesta, innovaatioista ja startupeista vastaava komissaari Zaharieva nosti esiin kehityskohteina yksinkertaistamisen ja vahvemman budjetin, sillä lähes 70 % korkealaatuisiksi arvioiduista hankkeista jäi ilman rahoitusta.

Jäsenmaat kiittelivät ohjelman menestyksellisyyttä. Moni korosti niin ikään, kuinka tarvitaan riittävä rahoitus T&I-toimille. Myös T&I-budjetin korvamerkintää ja/tai jatkossakin itsenäistä puiteohjelmaa nostettiin esiin. ERC:n ja EIC:n ohella Suomi ja moni muu maa korosti yhteistyöhankkeiden lisäarvoa. Myös tutkimustiedon tehokkaampi ja nopeampi hyödyntäminen nousivat esiin. Ns. ekselenssimaat Suomi mukaan lukien korostivat ohjelman tuloksellisuuden edellytyksenä rahoituksen ekselenssi- ja kilpailupohjaisuutta, kun taas nk. widening-maat korostivat osallistumispohjan laajentamiseen tähtäävien instrumenttien vahvistamista.

Pk-yritysten osallistumisen helpottamiseksi ja vauhdittamiseksi esitettiin mm. yhteistyöhankkeiden ja -

kumppanuuksien sekä EIC:n hyödyntämistä. **Suomi** nosti myös InvestEU:n roolia jatkorahoituksessa. **Jäsenmaat** suhtautuivat positiivisesti EIC:lle esitettyyn roolin kaksikäyttöteknologioiden tukemisessa, joskin useampi peräänkuulutti fokuksen säilyttämistä siviilisovelluksissa ja perusteellista keskustelua ennen kaksikäyttötutkimuksen sallimista seuraavassa puiteohjelmassa laajemmin.

Neuvoston suositus eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) toimintapoliittisesta ohjelmasta (2025–2027) – Poliittinen yhteisymmärrys

Neuvosto saavutti yhteisymmärryksen suosituksista. KOM totesi mahdollisimman monen jäsenmaan osallistumisen olevan tavoitteiden saavuttamisen kannalta tärkeää. Tavoitteena on mm. puuttua kehitys- ja innovointitoimien vaikuttavuuden eroihin alueiden välillä sekä edesauttaa 3 %:n TKI-rahoitustasoon/BKT-tavoitteeseen pääsemistä. Muutama jäsenmaa käytti puheenvuorot, joissa korostui ajankohtainen huoli USA:n suunnasta sekä reaktiona Euroopan houkuttelevuuden lisääminen mm. tieteen vapautta ylläpitämällä.

Päätelmät tekoälyn käytöstä tieteessä – Hyväksyminen

Neuvosto hyväksyi päätelmät. Muutama jäsenmaa käytti puheenvuorot, joiden keskeiset viestit painottivat suunnan näyttämisen tärkeyttä tekoälyn käytössä ja sitä, kuinka edelläkävijyyden ja houkuttelevuuden on innovoinnin ohella perustuttava niin vastuullisuuteen ja eettisyyteen kuin saavutettavuuteen ja osallistavuuteen. Myös KOM korosti päätelmien olevan tärkeä askel kohti tulevaa tekoäly tieteessä -strategiaa.

Muut asiat

Espanja esitteli tiedotusasiana **Välimeren alueen tutkimus- ja innovointikumppanuutta vuoden 2027 jälkeen**. Kumppanuudessa mukana olevat maat ilmaisivat vahvan tukensa ja peräänkuuluttivat ohjelman jatkamisen tärkeyttä myös vuoden 2027 jälkeen. KOM myötäili kumppanuuden tiedediplomaattista merkitystä kertoen kehittävänsä aiheesta ehdotusta seuraavalle ohjelmakaudelle.

Lisäksi **tuleva puheenjohtajavaltio Tanska esitteli agendaansa**. Tärkein asia tutkimuspuolella tulee olemaan T&I-puiteohjelman tai rahoituskehyksen arkkitehtuurista riippuen kilpailukykyrahaston neuvoston neuvottelumandaatin edistäminen. Ei-lainsäädännöllisissä asioissa Tanska halua laatia päätelmät biotieteiden strategiasta ja mahdollisesti myös startup- ja scaleupstrategian TKI-ulottuvuudesta. Epävirallinen tutkimusneuvosto pidetään Kööpenhaminassa 16.–17.7. ja kilpailukykyneuvostojen tutkimusosuudet 30.9. ja 9.12. Brysselissä.

Lisäksi ministereillä oli epävirallinen lounaskeskustelu huippuosaajien houkuttelusta Eurooppaan tieteellinen vapaus ja tutkimuksen turvallisuus varmistaen.

AVARUUS

Päätelmät erityisesti maanhavainnointijärjestelmistä saatavan satelliittidatan käytöstä pelastuspalvelussa ja kriisinhallinnassa – Hyväksyminen

Neuvosto hyväksyi päätelmät ilman keskustelua. **PJ:n (Puolan valtiosihteeri Michał Baranowski)** mukaan päätelmät korostavat maanhavainnointidatan tärkeyttä kriisinhallinnassa, pelastuspalveluissa mutta myös kriisinsietokyvylle. Ne myös ottavat huomioon tekoälyn ja muun teknologisen kehityksen potentiaalin datanprosessoinnin ja uhkien torjunnan kehittämisessä. Avaruudesta ja puolustuksesta vastaava **komissaari Kubilius** viittasi puheenvuorossaan Presidentti Niinistön raporttiin, jossa avaruuspohjaisia valmiuksia sekä koordinoitua lähestymistapaa kriiseihin tulee kehittää ja jonka suosituksia on huomioitu myös EU:n valmiusstrategiassa.

Avaruuspohjainen data häiriönsietokyvyn, turvallisuuden ja kriisinhallinnan parantamiseksi EU:ssa – Näkemystenvaihto

Komissio totesi aiheen olevan prioriteetti monimutkaistuvien kriisien – myös sotilaallisten – keskellä. Komissio ilmaisi sitoutumisensa olemassa olevien järjestelmien jatkamiseen ja laajentamiseen, mutta myös uusia tulee kehittää ja nykyisiä järjestelmiä on suojattava paremmin, jotta reaaliaikaisen datan tuottamiskyky ja kyberturvallisuus voidaan turvata. Tarpeettomien päällekkäisyyksien välttämiseen tulee myös kiinnittää huomiota.

Jäsenmaat olivat pitkälti yksimielisiä reaaliaikaisen datan merkityksestä niin ihmisen aiheuttamissa kuin luontoon liittyvissä kriiseissä. Maat ilmaisivat myös vahvan tyytyväisyytensä nykyisiä EU-ohjelmia, kuten maanhavainnointiin keskittynyttä Copernikusta, kohtaan tunnistaen samalla kuitenkin tarpeen kyvykkyyksien kehittämiselle edelleen. Puheenvuoroissa toistuivat innovaatiotoiminnan korostuminen sekä niin jäsenmaiden kuin Komission ja ESAn välisen koordinaation parantaminen. **Suomi** ja muutama muu maa korostivat myös yksityisen ja julkisen parempaa yhteistyötä ja sen tuomia mm. nopeus- ja kustannushyötyjä.

Muut asiat

Tuleva puheenjohtajavaltio Tanska esitteli tulevaa työohjelmaansa. Avaruuspuolella käsitellään rahoituskehyksiä (todennäköisesti kilpailukykyrahastoa) avaruusohjelman osalta. Lisäksi Tanska aloittaa neuvottelut avaruussäädöksestä. Päätelmiä ei ole odotettavissa. Ainoa kilpailukykyneuvoston avaruusistunto pidetään Brysselissä 9.12. Avaruuskonferenssi järjestetään Aalborgissa 20.–21.10.

PJ:n tiedotusasiana oli lisäksi **avaruusalan merkitys häiriösietokyvyn, turvallisuuden ja kriisinhallinnan edistämisessä**, josta katsauksen antoi ESA:n pääjohtaja. Katsaus painottui ESA:n uuteen ohjelmaan ”European resilience from space”, joka on tarkoitus esitellä seuraavalle ESA:n ministerikokoukselle. Muutama jäsenmaa käytti puheenvuoron, jossa ne kyseenalaistivat ohjelman lisäarvoa ja valmistelun koordinointia.

Suomen edustajat

Työ- ja elinkeinoministeriö

työministeri Matias Marttinen
erityisavustaja Jaakko Aromaa
hallitusneuvos Mikko Holm
johtava asiantuntija Maija Palmu
erityisasiantuntija Lauri Wilenius

elinkeinoministeri Wille Rydman
erityisavustaja Teemu Hartikainen
johtava asiantuntija Timo Haapalehto
johtaja asiantuntija Riikka Astala
johtava asiantuntija Tero Vihavainen

Opetus- ja kulttuuriministeriö

opetusneuvos Saara Vihko

Valtioneuvoston kanslia

EU-erityisasiantuntija Isabella Paju

Suomen pysyvä edustusto Euroopan unionissa, Bryssel

PES Lauri Hirvonen
Mertens Matias Kallio
erityisasiantuntija Nina Nurkkala